

POSTANOWIENIE

Dnia 25 września 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bielecki

w sprawie z odwołania B. O.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału we Wrocławiu
o prawo do renty rodzinnej oraz dodatek dla sieroty zupełnej,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 25
września 2024 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Apelacyjnego we
Wrocławiu
z dnia 23 maja 2023 r., sygn. akt III AUa 169/23,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
wyrokiem z 23 maja 2023 r., III AUa 169/23, oddalił apelację odwołującej się B. O.
od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu z 30 listopada 2022 r., VIII U 524/21,
oddalającego jej odwołania od trzech decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych
Oddziału we Wrocławiu z 8 i 12 stycznia 2021 r., którymi organ odmówił prawa do
renty rodzinnej po zmarłym ojcu oraz odmówił prawa do dodatku dla sieroty
zupełnej.

Odwołująca zaskarżyła powyższy wyrok w całości skargą kasacyjną. W jej
ocenie skarga jest oczywiście uzasadniona skoro Sąd drugiej instancji wbrew

znaczeniu pojęcia „całkowitej niezdolności do pracy” nadanego przez art. 12 ust. 2 w związku z art. 13 ust. 4 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2023 r., poz. 1251 ze zm.) uznał, że sam fakt wykonywania pracy oznacza brak występowania całkowitej niezdolności do pracy, podczas gdy ma ona miejsce również wówczas, gdy dana osoba co prawda jest zdolna do wykonywania pracy, ale nie na otwartym rynku pracy, tj. bez dostosowania stanowiska pracy do jej niepełnosprawności. W ocenie skarżącej powyższe wynika z literalnego brzmienia przywołanych przepisów, skoro art. 13 ust. 4 ustawy emerytalnej wprost stanowi, że zachowanie zdolności do pracy w warunkach określonych w przepisach o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych nie stanowi przeszkody do orzeczenia całkowitej niezdolności do pracy. Dodatkowo wskazała, że wykładnia art. 12 ust. 2 i art. 13 ust. 4 ustawy emerytalnej nie budzi wątpliwości również w orzecznictwie Sądu Najwyższego, który jednolicie wskazuje, że całkowita niezdolność do pracy nie oznacza niezdolności do wszelkiej pracy, ale odnosi się do każdego zatrudnienia w innych warunkach, niż specjalnie stworzone na stanowiskach pracy odpowiednio przystosowanych do stopnia i charakteru naruszenia sprawności organizmu. Powołała stosowne orzecznictwo.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie zasługiwała na przyjęcie do merytorycznego rozpoznania.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Co do przesłanki przedsądu jaką jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej, wskazać należy, iż skarżący w motywach wniosku jest zobligowany zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 kwietnia

2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z 5 września 2008 r., I CZ 64/08, LEX nr 512050). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134).

Powyższym wymogom autor skargi nie sprostał. Umknęło mu bowiem, że przesłanką nabycia prawa do renty rodzinnej na podstawie art. 68 ust. 1 pkt 3 ustawy emerytalnej nie jest sama choroba osoby ubiegającej się o rentę rodzinną ani niepełnosprawność lecz całkowita niezdolność do pracy w rozumieniu art. 12 ust. 2 ustawy (por. wyrok Sądu Najwyższego z 5 sierpnia 2020 r., I UK 50/19 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z 8 grudnia 2021 r., I USK 253/21). W sprawie, w której przedmiotem ustaleń i ocen sądu ubezpieczeń społecznych jest zdolność lub niezdolność ubezpieczonego do pracy z powodów medycznych (związanych ze stanem jego zdrowia), a taka sytuacja ma miejsce w przypadku ubiegania się o rentę rodzinną, rozstrzygnięcie zagadnień dotyczących stanu zdrowia ubezpieczonego wymaga zasadniczo wiedzy specjalistycznej, skoro centralną kwestią wymagającą ustalenia jest całkowita niezdolność do pracy z przyczyn medycznych. Podkreśla się w związku z tym konieczność zasięgnięcia w sporach o rentę z tytułu niezdolności do pracy opinii biegłych lekarzy właściwych specjalności w celu oceny stanu zdrowia ubezpieczonego z punktu widzenia możliwości wykonywania zatrudnienia (por. wyrok Sądu Najwyższego z 24 lipca 2022 r., III USKP 168/21, LEX 3537852).

Ograniczenie samodzielności sądu w zakresie dokonywania ustaleń wymagających wiadomości specjalnych obejmuje w sprawie o rentę związaną z niezdolnością do pracy ocenę etiologii (przyczyn), momentu powstania, aktualnego stopnia nasilenia diagnozowanych schorzeń, ich wzajemnych powiązań i wpływu na możliwość świadczenia pracy zarobkowej. Sąd nie ma kompetencji do samodzielnego ustalania, czy występowanie u danej osoby różnych dolegliwości zdrowotnych powoduje całkowitą niezdolność do pracy. Do kompleksowej analizy stanu zdrowia strony niezbędne jest zasięgnięcie opinii biegłego. Zgodnie zaś z postanowieniem Sądu Najwyższego z 5 sierpnia 2021 r., II USK 400/21 (LEX 3362119), gdzie stwierdzono, że w myśl ustawy emerytalnej, bez względu na wiek nabędzie prawo do renty rodzinnej (przy spełnieniu pozostałych wymogów ustawowych) dziecko całkowicie niezdolne do pracy oraz niezdolne do samodzielnej egzystencji. Możliwe jest również przyznanie renty rodzinnej bez względu na wiek dziecku całkowicie niezdolnemu do pracy i zdolnemu do samodzielnej egzystencji. W obu tych sytuacjach warunkiem jest, aby całkowita niezdolność do pracy powstała w okresie, o którym mowa w art. 68 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej. W sprawie niniejszej ustalono natomiast, że schorzenia, które skarżąca posiada, nie powodują takiego upośledzenia sprawności ustroju, aby dawały podstawę do orzeczenia całkowitej niezdolności do pracy. Ponadto skarżąca pracowała i nadal pracuje, co potwierdza brak podstaw do orzeczenia całkowitej niezdolności do pracy. W związku z powyższym skarżąca nie spełnia warunków do przyznania prawa do renty rodzinnej po zmarłym ojcu.

Wobec niewykazania przez skarżącego istnienia wskazanej przesłanki przedsądu, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

[SOP]

[ał]

